

«Соціальні основи кооперації», наступного року вчений видає працю «Паперові гроші і метал».

Перед Першою світовою війною М. І. Туган-Барановський співпрацював з М. С. Грушевським та іншими українськими ученими над підготовкою енциклопедичного довідника «Український народ в його минулому і сьогоденні» (1914–1916). Друком вийшло два томи, а третій, зредагований Туган-Барановським і присвячений народному господарству України, так і не з'явився. Вчений відстоював створення власної української валюти.

Навесні 1917 р. створено Українську Центральну Раду. Заступник Голови Центральної Ради – В. Винниченко надсилає йому телеграму з проханням посісти пост Генерального Секретаря фінансів. Учений погоджується. Всі свої сили зосереджує на педагогічній, науковій і науково-публіцистичній роботі. Читає лекції в Київському університеті, редагує журнал «Київська кооперація», публікує працю «Про кооперативний ідеал» (1918 р.), «Кооперація, її природа і мета» (1919 р.). остання до речі написана українською мовою. З 1919 р. М. І. Туган-Барановський керував роботою з'їзду українських кооператорів та очолював керівний орган цього руху.

Треба зазначити, що М. І. Туган-Барановський був одним з перших дійсних членів-засновників Академії наук України, очолював соціально-економічний Відділ. За його активної участі створено два інститути (Інститут з вивчення економічної кон'юктури та народного господарства та Демографічний інститут), три постійні комісії. Помер раптово в січні 1919 р. у поїзді дорогою до Парижа поблизу Одеси від серцевого нападу. Похований в Одесі.

Горелова С. А.
НТУ «ХПИ»

РЕАЛЬНЫЕ И ПОТЕНЦИАЛЬНЫЕ ПЕРСПЕКТИВЫ ПАО «ХАРТРОН» НА МЕЖДУНАРОДНОМ КОСМИЧЕСКОМ РЫНКЕ

За годы независимости предприятие ПАО «ХАРТРОН» неоднократно принимало участие в международных космических проектах. Одно из самых крупных достижений на международном рынке – это запуск 20.11.1998 г. функционально-грузового блока «Заря», с которого нача-

лось строительство международной космической станции «Альфа». Необходимо так же отметить проект РН «Днепр», и ракету «Рокот» центра им. М. В. Хруничева, на которых используется система управления разработки специалистов предприятия. Спутник «Египтсат», который был успешно запущен 17.04.2007 г. с космодрома Байконур украинским ракетоносителем «Днепр – 1». Это проект был разработан для Египта КБЮ с участием ПАО «Хартрон». Участие в танковом проекте с Пакистаном, где использовались баллистические вычислители разработки предприятия, и создание СУ первой ступени для тестовой итальянской ракеты»Vega».

Сегодня космическое агентство вплотную занято решением вопроса о вступлении Украины в ЕКА (Европейское космическое агентство). Предприятию есть что предложить иностранным заказчикам. В первую очередь это партнерское предложение по сотрудничеству в создании СУ спутниками и РН разных классов, участие в проекте по утилизации космического мусора, по разработке СУ для спутников-роботов, в решении вопроса астероидной угрозы. Возможно, что после принятия решения о членстве Украины в этой ассоциации, решится и вопрос участия в международных проектах ученых и специалистов организации.

В настоящее время «Хартрон» занимается разработкой новых приборов, на базе волоконно-оптических гироскопов. Это новое слово в технике и уже имеются опытные образцы. Предприятие активно начало заниматься закупкой оборудования в надежде на будущую компенсацию от заключенных контрактов. Чтобы иметь перспективы, в том числе и на международном рынке нужно быть к этому, прежде всего готовыми. Часть международного рынка, где предприятие может заявить о себе – это контракты со странами, которые только подключаются к клубу ракетчиков. Не так давно ПАО «Хартрон» нанесла визит делегация из Кореи, проявив интерес к продукции предприятия. Очевидно, что в этом направлении, у отечественных производителей СУ есть возможности для сотрудничества.

Что касается реального международного сотрудничества на текущий момент это договора с Китаем и проект «Антарис». С Китаем на выходе уже четыре контракта. Эти проекты основаны на опыте организации. Также фирма принимает участие в американском проекте «Антарис». В этот проект взяли СУ первой ступенью ракеты, разработанную для американской компании «Orbital Sciences Corporation». В данный

момент фірма виробляє заміну двигателя і загальну модернізацію ракети, тому в проекті є перспективи на подальше співробітництво.

Опыт и желание у коллектива ПАО «Хартрон» имеются, необходимо решить вопрос с финансированием и мотивацией для молодежи. Накопленный опыт некому передавать. И в решении этой проблемы должно быть заинтересовано государство. Что же касается международного сотрудничества необходимо отметить отсутствие маркетингового опыта. Мало обладать знаниями и возможностями, необходимо уметь о себе рассказать, преподнести информацию в нужном свете, быть «на слуху». «Хартрон» реально оценивает свои силы. Государству необходимо обратить внимание на рекламу украинского производителя в международных масштабах. Помогать находить клиентов, договариваться о цене, чтобы в первую очередь на международном космическом рынке знали о реальных возможностях и о потенциале специалистов ракетно-космической отрасли Украины.

Довбишова Н. О.
НТУ «ХП»

НАУКОВИЙ ДОРОБОК ПРОФЕСОРА ХІМІЧНОЇ ТЕХНОЛОГІЇ О. П. ЛІДОВА ЗА РОКИ ЙОГО ДІЯЛЬНОСТІ У ХТІ

Завдяки науково-педагогічній діяльності в ХТІ проф. О. П. Лідов створив навчально-методичну базу з спецкурсів технології органічних та фарбувальних речовин, упорядкував матеріально-технічну базу кафедри, відкрив газовий завод. Під його керівництвом відбулося становлення таких науковців: Б. Н. Тютюнникова, Г. М. Гулінова, М. І. Кузнєцова, які розвинули у ХХТІ наукові напрямки з технології жирів, фарбників та коксування. Відзначено, що проф. О. П. Лідов підтримував наукові дослідження хіміка-органіка С. О. Фокіна. Крім досліджень з технології органічних та фарбувальних речовин, проф. О. П. Лідов активно працював над роботою із виділенням та вивченням інертних газів, що містять вуглець, азот та водень. Подальше вивчення науково-технічної спадщини проф. О. П. Лідова та його послідовників дозволить вирішити питання визначення наукової школи ученого.